

ຂໍ້ລະຄະແນນ

ພາກອັຕຕະນັຍ.

1. ຄຳສອນຂອງພຣະພຸດທະເຈົ້າລວມທັງຫມົດມີທໍ່ໃດ?
ກ 54,000 ພຣະທັມມະຂັນ ຂ. 84.000 ພະທັມມະຂັນ ຄ. 64,000 ພະທັມມະຂັນ
ງ. 24,000 ພະທັມມະຂັນ.
2. ຈິຕຂອງຄົນເຮົາມີຈັກດວງ?
ກ 600 ດວງ ຂ.100 ດວງ ຄ. 121 ດວງ ງ. 80 ດວງ
3. ໃຜເປັນຜູ້ແຕ່ງຄັ້ມພິອະພິທັມມັຕຖະສັງຄະທະ?
ກ ພຣະອຸບາລີ ໑ ພຣະໂມກຄັນລາ ຄ ພຣະສາລິບຸດ ງ. ພຣະອະນຸຣຸທທະເຖຣະ
4. ພຣະສັມມາສັມພຸທທະເຈົ້າຂຶ້ນໄປເທສະນາໂຜດມານຢູ່ຊັ້ນຕາວະຕິງໄຊ້ເວລາ ຈັກເດືອນ,
ກ 3 ເດືອນ ຂ. 8 ເດືອນ ຄ. 4 ເດືອນ ງ. 12 ເດືອນ
5. ການສັງຄາຍະນາໃນຊຸມພຸທະວິບທັງຫມົດມີຈັກຄັ້ງ?
ກ. ມີ 3 ຄັ້ງ ຂ. ມີ 6 ຄັ້ງ ຄ. ມີ 8 ຄັ້ງ ງ. ມີ 5 ຄັ້ງ
6. ພຣະອະພິທັມປິດົກມີເທົ່າໃດ?
ກ .42,000 ພຣະທຳມະຂັນ ຂ 44,000 ພຣະທຳມະຂັນ ຄ 46,000 ພຣະທຳມະຂັນ
ງ. 48,000 ພຣະກຳມະຂັນ
7. ພຣະອະພິທັມມັຕຖະສັງຄະທະຈັກປະຣິເສສ?
ກ 5 ປະຣິເສສ ຂ. 8 ປະຣິເສສ ຄ 9 ປະຣິເສສ ງ. 10 ປະຣິເສສ
8. ຈິຕມີຈັກປະເພດ?
ກ ມີ 4 ປະເພດ ຂ 7 ປະເພດ ຄ 5 ປະເພດ ງ. 9 ປະເພດ
9. ຄຳວ່າ ຂັນ ແມ່ນຫມາຍເຖິງຫຍັງ?
ກ ກອງ ຂ ຄ້ອງ ຄ ຂັນ 5 ງ. ອາຣິມ

16. ຖືທຸກະເຈຕະສິກມີເທົ່າໃດ?

ກ ມີ 2 ຂ ມີ 6 ຄ ມີ 3 ງ ມີ 8

11. ພຣະພຸດທະເຈົ້າເທສສະຫນາໂຜດເທວະດາໃນຊັ້ນດູສິດໃນພັນສາທີ່ເທົ່າໃດ?

ກ ໃນພັນສາທີ່ 40 ຂ ໃນພັນສາທີ່ 17 ຄ ໃນພັນສາທີ່ 20 ງ ໃນພັນສາທີ່ 12.

12. ການສັງຄະຍານາໃນຊຸມພຸດທະວິບລວມທັງໝົດມີຈັກຄັ້ງ?

ກ 4 ຄັ້ງ ຂ 6 ຄັ້ງ ຄ 9 ຄັ້ງ ງ 5 ຄັ້ງ

13. ປະກິນນະກະແປວ່າຫຍັງ?

ກ ການຮີບໂຮມໂດຍຍື່ ຂ ການທ້ອນໂຮມ ຄ ການກຳຈັດ ງ ການສະຫຼະ

14. ເວທະນາສັງຄະທະມີຈັກນັ້ນ?

ກ ມີ 3 ນັ້ນ ຂ ມີ 4 ນັ້ນ ຄ ມີ 2 ນັ້ນ ງ ມີ 5 ນັ້ນ

10 ອາຣົມຫມາຍເຖິງ?

ກ ເປັນທີ່ຫນ້າຍິນດີ ຂ ເປັນທີ່ຫນ້າພໍໃຈ ຄ ເປັນທີ່ຫນ້າໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບ ງ ເປັນທີ່ຫນ້າຍິນຍອມ

17 ສຸບິນວິຖີເກີດຂຶ້ນແກ່ບຸກຄົນຈັກປະເພດ?

ກ ແກ່ບຸກຄົນ 6 ປະເພດ ຂ ແກ່ບຸກຄົນ 8 ປະເພດ ຄ ແກ່ບຸກຄົນ 9 ປະເພດ ງ ແກ່ບຸກຄົນ 10 ປະເພດ

18 ພຣະສຸຕຕັນຕະປິດິກມີເທົ່າໃດ?

ກ 21,000 ພະທຳມະຂັນ ຂ 42,000 ພະທັມມະຂັນ ຄ 22,000 ພະທຳມະຂັນ ງ 32,000 ພະທັມມະຂັນ

19. ພຣະພຸດທະເຈົ້າອອກບວດຕອນອາຍຸຈັກປີ?

ກ 20 ປີ ຂ 30 ປີ ຄ 29 ປີ ງ 40 ປີ

20 ພຣະພຸດທະເຈົ້າປະຣິນິພພານຕອນອາຍຸຈັກປີ?

ກ ຕອນ 90 ປີ **ຂ** 80 ປີ ຄ 60 ປີ ງ 100 ປີ

21 ມະຫາພູຕະຮູບ 4 ແມ່ນຫມາຍເຖິງຫຍັງ?

ກ ທາດ 4 ຂ ຂີ້ນ 5 ຄ ເວທະນາ ໘ ອາຍະຕະນະ 12

22 ອາຍະຕະນະພາຍນອກ ແລະ ພາຍໃນມີເທົ່າໃດ?

ກ ມີ 12 ຂ ມີ 16 ຄ ມີ 6 ງ ມີ 5

23 ພຣະພຸດທະເຈົ້າສະເດັດຂຶ້ນໄປຈຳພັນສາຢູ່ຕາວະຕິງໄປເທສໃຫ້ໃຜຟັງ?

ກ ໃຫ້ພຣະພຸດທະມານດາ ຂ ໃຫ້ເທວະດາ ຄ ໃຫ້ພຣະສາວົກ ງ ໃຫ້ພຣະພິມ

24 ຄຳວ່າ ກຸສະລາ ທັມມາ ໄດ້ແກ່ທັມປະເພດໃດ?

ກ ໄດ້ແກ່ທັມກຸສົນ ຂ ທັມອະກຸສົນ ຄ ໄດ້ແກ່ບຸນ ງ ໄດ້ແກ່ບາບ

25 ເມື່ອຄົນເຮົາຕາຍໄປແລ້ວຈິຕ ຫຼື ດວງວິນຍານຈະໄປໃສ?

ກ ໄປເກີດໃໝ່ ຂ ໄປຮັບໃຊ້ກຳ ຄ ໄປເກີດເປັນເປຕ **ງ** ໄປຕາມພົບພູມຂອງຕົນ

26 ໃນຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາມີຈັກຢ່າງ?

ກ ມີ 2 ຢ່າງ **ຂ** ມີ 4 ຢ່າງ ຄ ມີ 9 ຢ່າງ ງ ບໍ່ມີຈັກຢ່າງ

27 ຄຳວ່າສິນແມ່ນແປວ່າຫຍັງ?

ກ ຄວາມສວຍງາມ ຂ ຣົ້ວ **ຄ** ການຮັກສາກາຍວາຈາ ງ ຄວາມເປັນລະບຽບ.

28 ພຣະພຸດທະເຈົ້າສະເດັດດັບຂັນປະຣິນິພພານໄປຈັກເດືອນຈຶ່ງມີການສັງຄະຍານາ?

ກ 3 ເດືອນ ຂ 9 ເດືອນ ຄ 6 ເດືອນ ງ 1 ເດືອນ

29 ພຣະສາວົກອົງໃດໄດ້ບັນລຸທັມກ່ອນຫມູ່?

ກ ພຣະໂກນທັນຍະ ຂ ພຣະອັຊຊະຊິ ຄ ພຣະໂມຄຄະລາ ງ ພຣະອານົນ

30.ດ້ວຍເຫດຜົນໃດຈຶ່ງມີການສັງຄະຍານາ?

ກ ເພື່ອການຮ້ອຍກອງພຣະທັມມະວິນັຍ ຂ ເພື່ອເປັນລະບຽບ ຄ ເພື່ອຮັກສາ
ງ ເພື່ອສຶກສາ

ພາກປາຣານັຍ

1. ນັກຮຽນຈົ່ງອະທິບາຍ ຈິຕ ເຈຕະສິກ ຮູບ ນິພພານ ມາເບິ່ງ?
2. ທາດ 4 ຂັນ 5 ມີຫຍັງແນ່? ຂຽນມາໃຫ້ຄົບ ແລະ ແປພ້ອມ?
3. ນັກຮຽນຈົ່ງອະທິບາຍ ພຣະສຸຕຕັນຕະປິດົກ ພຣະອະພິທັມປິດົກ ແລະ ພຣະວິນັຍປິດົກ ມາເບິ່ງ?
4. ປາຣະມັຕຖະທັມ 4 ມີຫຍັງແນ່? ຂຽນມາໃຫ້ຄົບ
5. ອຳນາດຂອງຈິຕມີຈັກຢ່າງຄືຢ່າງໃດແນ່? ຂຽນມາໃຫ້ຄົບ?
6. ລັກສະນະ 4 ປະການຂອງເຈຕະສິກມີຫຍັງແນ່? ຂຽນມາໃຫ້ຄົບ?
7. ຄຳວ່າ ຂັນ ແປວ່າຫຍັງ? ຈົ່ງຂຽນຂັນ 5 ມາເບິ່ງ ພ້ອມຄຳແປ?
8. ປະກົນນະກະເຈຕະສິກ 6 ມີຫຍັງແນ່? ຂຽນມາໃຫ້ຄົບ?
9. ນັກຮຽນຈົ່ງຂຽນການສັງຄາຍານາຄັ້ງທີ 4 ມາເບິ່ງ?
10. ການສັງຄາຍາຍາ ແລະ ພຣະໄຕປິດົກຄືກັນບໍ່ຫຼືແຕກຕ່າງກັນນັກຮຽນລອງອະທິບາຍພໍເຂົ້າໃຈມາເບິ່ງ?

ຕອບຄຳຖາມ

1 ອະທິບາຍ ຈິຕ ເຈຕະສິກ ຮູບ ນິພພານ.

1. ຈິຕ ທັມມະຊາດທີ່ຮູ້ອາຣົມ (ອາຣັມມະນະວິຊານະນະລັກຂະນັງ) ຫມາຍຄວາມວ່າ ໄດ້ຮັບອາຣົມຢູ່ ເລື້ອຍໆ ຈຶ່ງເອີ້ນວ່າ: ຮູ້ອາຣົມ
2. ເຈຕະສິກ ທັມມະຊາດທີ່ອາໄສຈິຕ ເກີດ (ຈິຕຕະນິສິຕະລັກຂະນັງ) ເຈຕະສິກນີ້ເມື່ອເກີດຂຶ້ນ ກໍຕ້ອງ ເກີດໃນຈິຕເລື້ອຍໆ ເມື່ອຈິຕເກີດ ເຈຕະສິກກໍເກີດ ເມື່ອຈິຕດັບເຈຕະສິກກໍດັບພ້ອມໆກັນ
3. ຮູບ ທັມມະຊາດທີ່ເຊື່ອມໄປເພາະວິໂຣທິປັຈຈັຍ (ຮູປປະນະລັກຂະນັງ) ຫມາຍຄວາມວ່າ ຮູບນີ້ເມື່ອ ຖືກວິໂຣທິປັຈຈັຍ ຄືປັຈຈັຍທີ່ບໍ່ຖືກກັນ ເຊິ່ງໄດ້ແກ່ຄວາມເຢັນ ແລະ ຄວາມຮ້ອນ ເປັນຕົ້ນ ແລ້ວ ຍອມປ່ຽນແປງໄປຕາມການເວລາ.
4. ນິພພານ ທັມມະຊາດທີ່ສະຫງົບຈາກຮູບນາມ ຂັນ 5 (ສັນຕິລັກຂະນັງ)

2. ທາດ 4 ມີ: ດິນ ນໍ້າ ໄຟ ລົມ, ຂັນ 5 ມີ: ຮູບ ເວທະນາ ສັນຍາ ສັງຂານ ວິນຍານ.

- ຮູບ: ໝາຍເຖິງ ກອງຮູບ ສ່ວນທີ່ເປັນຮ່າງກາຍ ພຶດຕິກຳ ຄຸນສົມບັດຕ່າງໆຂອງ ຮ່າງກາຍ ແລະ ສວນປະກອບທີ່ເປັນຮູບທັມທັງຫມົດ
- ເວທະນາ: ໝາຍເຖິງ ກອງເວທະນາ ສວນທີ່ເປັນຄວາມຮູ້ສຶກທຸກ ສຸກ ດີໃຈ ພໍໃຈ.
- ສັນຍາຂັນ: ໝາຍເຖິງ ກອງສັນຍາ ສວນທີ່ເປັນຄວາມຈິດຈຳທີ່ໄດ້ຮັບ.
- ສັງຂານຂັນ: ໝາຍເຖິງ ກອງສັງຂານ ສວນທີ່ເປັນຄວາມຄິດປຸງແຕ່ງ ໂດຍສາມາດແຍກ ແຍະສິ່ງທີ່ຮູ້ສຶກ ຫຼື ຈິດຈຳໄດ້.
- ວິນຍານຂັນ: ໝາຍເຖິງ ກອງວິນຍານ ຫຼື ຈິຕເປັນການຮູ້ແຈ້ງເຖິງສິ່ງຕ່າງໆ ຜ່ານທາງ ຫູ ຕາ ດັງ ລິ້ນ ກາຍ ແລະ ໃຈ

3 ອະທິບາຍ ພຣະສູຕຕັນຕະປິດົກ ພຣະວິນັຍປິດົກ ພຣະອະພິທັມປິດົກ.

- ພຣະສູຕຕັນຕະປິດົກ,ເວົ້າເລື່ອງພຣະສູຕ ເຊິ່ງເປັນພຣະທັມມະເທດສະນາ ຂອງພຣະພຸທ ທະ ເຈົ້າ ເຊິ່ງໃນໄວ້ໃນສະຖານທີ່ຕ່າງໆບ່ອນພຣະພຸທທະເຈົ້າໄປເທດສະນາລວມຄຳສອນ 21,000 ພະທັມມະຂັນ

- ພຣະວິນັຍປິດົກ.ແມ່ນເວົ້າເລື່ອງພຣະວິນັຍຫຼືສຶກຂາບົດຕ່າງໆທັງຂອງພຣະພິກຂຸ ແລະ ຂອງພຣະພິກຂຸນີ ທັງທີ່ມາໃນພຣະປາຕິໂມກ ແລະ ນອກພຣະປາຕິໂມກ ເປັນຕົ້ນ ລວມຄຳສອນ 21,000 ພະທັມມະຂັນ

- ພຣະອະພິທັມປິດົກ,ເວົ້າເລື່ອງອະພິທັມ ແລະ ປະຣະມັຕຖະທັມ ເຊິ່ງເປັນທັມຂັ້ນສູງ ຫຼື ອະທິບາຍຫຼັກວິຊາການລ້ວນໆ ເຊິ່ງມີຫົວຂໍ້ໃຫຍ່ໆຢູ່ 4 ຢ່າງ ຄື ຈິຕ ເຈຕະສິກ ຮູບ ແລະ ນິພພານ ພຣະອະພິທັມແບ່ງອອກເປັນ 7 ຄຳພີ ຄື ສັງຄິນີ, ວິພັງ,ທາຕຸກະຖາ,ບຸຄ ຄະລະ ບັນຍັຕ,ກະຖາວັຕຖຸ,ຍະມະກະ, ແລະ ປັຕຖານ, ເປັນຕົ້ນ

4 ປະຣະມັດຖະທັມມີ 4 ຢ່າງຄື

- ຈິຕ
- ເຈຕະສິກ
- ຮູບ
- ນິພພານ

5 ອຳນາດຂອງຈິຕ

- ມີອຳນາດໃນການກະທຳ ເຮັດໃຫ້ຍ້ານກົວ ທຳກິຣິຍາມະຣະຍາຕທີ່ໜ້າຮັກ ຫຼື ຜະລິດສິ່ງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ລົດ ເຮືອນ ຍົນ ແລະ ອື່ນໆ ທັງໝົດນີ້ເອີ້ນວ່າ ວິຈິຕໃນການກະທຳ
- ມີອຳນາດດ້ວຍຕົນເອງ
- ມີອຳນາດໃນການສະສົມກັນ ແລະ ກິເລສ
- ມີອຳນາດໃນການຮັກສາວິບາກ
- ມີອຳນາດໃນການສະສົມສັນດານຂອງໂຕເອງ
- ມີອຳນາດຕໍ່ອາຣົມຕ່າງໆ

6 ເຈຕະສິກ ມີລັກສະນະທີ່ຕຳຄັງ ໔ ປະການ ຄື

໑. ເອກູປປາທະ (ເກີດພ້ອມກັບຈິຕ)

໒. ເອກນິໂຣຮະ (ດັບພ້ອມກັບຈິຕ)

໓. ເອກາຣັມມະ (ຮູ້ອາຣມະເດີຍວກັນກັບຈິຕ)

໔. ເອກວັຕຖຸກະ (ອາສັຍທີ່ເກີດທີ່ເດີຍວກັນກັບຈິຕ)

7 ຄຳວ່າ ຂັນ ແປວ່າກອງ

ຂັນ 5 ມີ: ຮູບ ເວທະນາ ສັນຍາ ສັງຂານ ວິນຍານ.

- ຮູບ: ໝາຍເຖິງ ກອງຮູບ ສ່ວນທີ່ເປັນຮ່າງກາຍ ພຶດຕິກຳ ຄຸນສົມບັດຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ສວນປະກອບທີ່ເປັນຮູບທັມທັງໝົດ

- ເວທະນາ: ໝາຍເຖິງ ກອງເວທະນາ ສວນທີ່ເປັນຄວາມຮູ້ສຶກທຸກ ສຸກ ດີໃຈ ພໍໃຈ.
- ສັນຍາຂັນ: ໝາຍເຖິງ ກອງສັນຍາ ສວນທີ່ເປັນຄວາມຈິດຈຳທີ່ໄດ້ຮັບ.
- ສັງຂານຂັນ: ໝາຍເຖິງ ກອງສັງຂານ ສວນທີ່ເປັນຄວາມຄິດປຸງແຕ່ງ ໂດຍສາມາດແຍກແຍະສິ່ງທີ່ຮູ້ສຶກ ຫຼື ຈິດຈຳໄດ້.
- ວິນຍານຂັນ: ໝາຍເຖິງ ກອງວິນຍານ ຫຼື ຈິຕເປັນການຮູ້ແຈ້ງເຖິງສິ່ງຕ່າງໆ ຜ່ານທາງຫູ ຕາ ດັງ ລິ້ນ ກາຍ ແລະ ໃຈ

8

9 ສັງຄາຍານຄັ້ງທີ 4 ໂດຍຫຍໍ້ ທຳເມື່ອພຸທທະສິກ 236 ປີ ປະຊຸມສາວົກສົງ 6 ຫມື່ນ 7 ພັນອົງ ປາຣົບເພື່ອຈະໃຫ້ພຣະພຸທທະສາດສະຫນາ ຕັ້ງຫມັ້ນແກ່ຊາວເກາະ ສັງຄາຍານາທີ່ ຄູປາຣາມອະນຸຣາ ທະບູລີ ໄດ້ພະເຈົ້າເທວາທຳປິຍະຕິສສະເປັນສາສະນູປະຈຳ ສັງຄາຍານາຢູ່ 10 ເດືອນຈຶ່ງສຳເລັດ

10 ແຕກຕ່າງກັນຄື:

- ການສັງຄາຍານາ ແມ່ນໝາຍເຖິງການຮວບຮວມກອງພຣະທັມມະວິນັຍ ຈັດໃຫ້ເປັນຫມວດ, ເປັນຫມູ່ ເປັນຕົ້ນ.
- ພຣະໂຕຣປິດົກແມ່ນຄຳພີປັນຈຸຄຳສັ່ງສອນຂອງອົງສົມເດັດພຣະສັມມາສັມພຸທທະເຈົ້າຢ່າງລະອຽດ.